

## کلاس زبان های خارجی در دوره قاجار!؟

۲۳ دی ۱۳۹۳ ساعت ۱۷:۰۳

در دوره قاجار و بویژه عصر حکومت ناصرالدین شاه بر ایران، به دنبال روابط گسترده با اروپا، فراگیری زبان های خارجی امری ضروری تلقی می گشت.

در این دوره به دلیل کمبود افراد آشنا با زبان های خارجی، دولت وقت در حرکتی فرهنگی مبنی به آشنایی ایرانیان با زبان های غربی، اقدام به برگزاری کلاس هایی به صورت رایگان نمود، چنانچه سیروس سعدوندیان می نویسد در ۱۲۸۸ هجری قمری، در عصر ناصری و زمان صدارت «میرزا حسین خان سپهسالار» نخستین- و شاید آخرین- کلاس رایگان آموزش زبان در تهران تاسیس شد. آن زمان، وزارت علوم را «علیقلی میرزا اعتضاد السلطنه» عهده دار بود و ریاست دارالترجمه و دارالطباعة دولتی را «میرزا حسن خان اعتماد السلطنه». روزنامه «ایران» در شماره ۴۸ مورخ یکشنبه هفتم شعبان ۱۲۸۸ هجری قمری، می نویسد:

«حسب الامر الاقدس الاعلی، سابقا امر و مقرر شده بود که دارالترجمه همایونی انعقاد یافته و جمعی مترجمین ایرانی، که به فرنگستان رفته به مراقبت و توجه اولیای دولت تربیت یافته اند، و مترجمین خارجه، که از دول مختلفه به دربار همایون آمده اند، مجتمع شده- به این تفصیل: آقا میرزا رضای کاشانی، موسیو پروسکی، میرزا هارتون خان، میرزا علی خان، میرزا علیقلی، «مادروس» خان- به ترجمه و خدمات مرجوعه پردازند. و حسب الامر الاعلی از تاریخ بیستم شهر شعبان المعظم، دارالترجمه مبارکه سمت انعقاد خواهد یافت و سودای دوشنبه و جمعه، مجلس دارالترجمه منعقد خواهد بود. و محض رواج السنه مختلفه و ترقی این صنعت در مملکت محروسه، مقرر و اعلان می شود که در ایام تحصیل همه روزه از دو ساعت به غروب مانده تا هنگام غروب، مترجمین داخله و خارجه از چهار زبان تدریس می نمایند: زبان فرانسه، زبان انگلیس، زبان روس، ترکی، اسلامبولی، و هرکس از اعالی و ادانی در وقت معین در دارالترجمه حاضر شود، بدون اینکه چیزی از او خواسته باشند قبول نموده، مجانا او را به هر یک از این چهار زبان میل باشد می آموزند. محض اعلام عمومی در این روزنامه مبارکه سمت انطباع یافت.»

یک ماه بعد، دومین اعلان دارالترجمه دولتی در روزنامه «ایران» شماره ۵۵، مورخ هفدهم رمضان ۱۲۸۸ هجری قمری، به چاپ رسید. آن اعلان حاکی از شروع فعالیت کلاس های رایگان آموزش زبان و حاوی اسامی نخستین شاگردان بود که بدین قرار ذکر گردید:

«از وقتی که اعلام شده بود که در دارالترجمه همایونی از هر زبان مجانا درس گفته می شود تا کنون، از معرف اشخاص مفصله

ذیل به شوق تحصیل همه روزه حاضر شده، تحصیل زبان فرانسه را به معلمی «موسیو پروسکی» که در فن تعلیم زبان فرانسه مهارت کامل دارد، می نمایند: میرزا تقی خان ولد مجدالملک؛ حاجی میر تقی تاجر تبریزی؛ مرتضی قلی خان و عزیز خان ولدان میرزا زمان مستوفی خاصه؛ میرزا مسعود ولد میرزا رضای عمو، مترجم؛ میرزا عبدالرحیم طبیب، برادر میرزا طاهر مستوفی دیوانه میرزا محمود ولد میرزا اسدالله طبیب کاشانی؛ میرزا عباس ولد میرزا علی خان ناظم دارالطباعة.»

از آن پس نیز بر تعداد شاگردان کلاس ها افزوده شد و اخبار مربوط بدان در روزنامه «ایران» مرتبا درج گردید. در ماه شوال تعداد شاگردان به بیست و چهار نفر و در پایان ماه به چهل نفر بالغ گردید. از جمله زبان های خارجی هم، طبق مندرجات آن اعلان ها، تنها آموزش فرانسه و انگلیسی عملی گردید. این کلاس ها را به نام «میرزا حسین خان سپهسالار، مشیرالدوله» منتسب ساخته و «مکتب مشیری» نام نهادند.

منبع: قدس

آدرس مطلب :

<https://www.cafetariikh.com/news/۲۹۲۶۴/کلاس-های-زبان-کلاس/۲۹۲۶۴>